

నమూనా కథ

కథకుల్లో గోపాలం చెప్పకోదగ్గ మనిషి. అతని కథల్లో మొత్తానికి కొంత ఇది లేకపోలేదు. కాని ఆ విషయం ఎక్కువమంది గమనించినట్టు తోచదు. నామట్టుకు నేను కదేదైనా చదివినప్పుడు, బాగుంటే బాగుందనీ లేకపోతే లేదని అనుకోవటమేకాని ఎందువల్ల బాగుంది, ఎందువల్ల బాగాలేదు అంటే చెప్పలేక పొయ్యేవాణ్ణి. అయితే నేను: కథ ఈవిధంగా ఉంటే బాగుంటుంది అనే సిద్ధాంతం చెయ్యాలని ప్రయత్నించకపోలేదు! కాని నా ప్రయత్నం సాగకపోయింది.

1. ఎందుచేతంటే, ఎడ్గార్ ఏలెన్ పో కథలు చదివితే అసంభవాలను గురించి రాస్తానే కథలు బాగా వుంటయ్యనిపించేది; షెర్లాక్ హోమ్స్ కథలు చదివితే డిటెక్టివ్ కథలే కథలనిపించేది; మరో కథలు చదివితే ప్రణయకథలే కథలనీ, జ్ఞేకబ్స్ కథలు చదివితే నావికుల కథలనీ; ఇంకోరివి చదివితే పొట్టికథలే

కథలనీ, వేరొకప్పుడు నలభై పేజీలు దాటనికథ ఏంకథ అనీ అనిపించేది. ఇట్లా సందర్భానుసారంగా అభిప్రాయాలు మార్చుకుంటూ ఒక తీర్మానానికి రావటం దుస్సాధ్యమైంది.

ఈ పరిస్థితుల్లో మా "దూర్వాసుడు" ఒకనాడు నాదగ్గరికొచ్చి తనకూ గోపాలంతో పరిచయం చెయ్యమన్నాడు. ఎందుకురా అని అడిగాను. పనుం దన్నాడు. నేను సహజంగా ఏంపనన్నాను. వాడు కాస్సేపు నీళ్ళు నమిలి, "మరే, మరేంలేదు కాని—అసలు సంగతేమిటంటే—అప్పుడే ఒక్క రోజులోనే పెద్దరాజ గాణ్ణి కాలేననుకో—అసలు వాని పక్కి ఏముటో కనుక్కుంటే—తరవాత క్రమంగా అభ్యాసంమీద—తెలీలా?" అనటం మొదలుపెట్టాడు. నేను నిర్మోహమోటంగా తెలీలేదన్నాను. ఎట్లాగైతేవీం బయటపెట్టాడు తనకు కూడా కథలు రాయాల నుందనీ అది గోపాలం కాస్త చేయూత ఇస్తే జయప్రదంగా కొనసాగుతుందని తనకు ధైర్యం ఉందనీ!

"హరి దూర్వాసుడా!" అన్నాను. వాడు మండిపడి అదే అనవద్దన్నది అన్నాడు. పాపం ఆపేరు పెట్టేవరకూ వాడు కోపం ఎరుగడు డీవితం లట్లాగే ఉంటుంది! న్యాయం లేదంటాను!

సరే తప్పేదేముంది? వీలు చూసుకుని ఇద్దరం గోపాలం ఇంటికి వెళ్ళాం. నాదోషం లేకుండా ముందే చెప్పాను "అతను నిన్ను వేధించుతాడురా! కాలాం తకుడు!" అని!

క్షణంలో దూర్వాసుణ్ణి ముగ్గులోదింపి వాగించటం మొదలుపెట్టాడు గోపాలం.

"నాకు మరేం లేదు కానీండి, దాంతాడు లెగా! మనిషిని వర్ణిద్దామన్నా ఇంటిని వర్ణిద్దామన్నా కలంసాగదు!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"మరేమీ పర్వాలేదు. వర్ణనలు లేకుండానే కానివ్వండి. నాకూ వర్ణనలు నడవ్వు. అవి లేకుండానే కాలక్షేపం చేస్తున్నాను!" అన్నాడు గోపాలం.

"నిజంగానా!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

"నమ్మండి నామాట!" అన్నాడు గోపాలం.

దూర్వాసుడి మొహం వికసించింది.

"నాకు మరేంలేదు కానీండి, దాండుంపతెగా! విషయం దొరికి చావదండి! రొండు మూడుసార్లు ప్రయత్నంవేస్తే మా ఇంట్లో జరిగే సంగతులూ వారి మామగారింట్లో జరిగే సంగతులూ దిగినై! ప్లాట్లు డిహించలేను!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

“సరిగా అదే నాకు వచ్చిపడ్డది, చూశారో లేదో నేనూ ప్లాట్లు డిహించి యాడవలేను. ఎక్కడైనా జరిగిన సంగతులే మసిపూసి నేరేడు కాయచేసి గీతేస్తుంటాను!”

“నిజం?” అన్నాడు దూర్వాసుడు నవ్వుతూ.

“నిజం!” అన్నాడు గోపాలం గంభీరంగా.

ఈపాటికి దూర్వాసుడి భయం యావత్తూ అంతరించింది. తను కూడా కథకుల్లో ఒకడని ధైర్యం గట్టిగా కలిగింది. గోపాలానికి తనకూ ఒక్కటే తేడా! అతను కొన్ని కథలు రాసి ఉన్నాడు తను రాయనున్నాడు! ఆ ప్రకారం గానే తన్ను కాబోయే రాతగాడి కింద బావించుకుని, తను కూడా గోపాలం మొదలైనవాళ్ళలో ఒకడుగా మాట్లాడటం మొదలుపెట్టాడు. ఈవిధంగా గోపాలం మావాడికి కొంత పురెక్కించి మెల్లిగా దించటం మొదలుపెట్టాడు. మావాడు, మొద్దు, కనుక్కోలేకపోయినాడు.

“కాని చిక్కంతా ఎక్కడ వస్తుందంటే ఒక మనిషి జీవితం తీసుకున్నా మంటే మొదటినించీ చివరదాకా కథగా చెప్పటానికి వీలుపడదు. జీవితంలో కథలు జరుగుతూంటే. ఆకథ ప్రారంభమై అంతం కావటానికి ఒకరోజు పట్టవచ్చును, పదిసంవత్సరాలు పట్టవచ్చును. అందులో కూడా; ఈలోపల జరిగిందంతా కథలోకి రావటానికి వీలులేదు. అది కనుక్కునే నేర్పు కథకుడిది!” అన్నాడు గోపాలం.

“ఎట్లా గెట్లాగూ? ఏమన్నారు?” అన్నాడు దూర్వాసుడు.

“కథకుడికి ఎక్కడ కథ ప్రారంభించాలో ఏమేం బాగాలు వదిలెయ్యాలో, చిన్న చిన్న సంస్కరణలు— మనలో మాట్లాడుకునేటప్పుడు మార్పులందాం!—”

“అవును పేర్లూ ఆవీ మార్చకపోతే డెమరేటి పడుతుంది!”

“చక్కగా నెలవిచ్చారు!....ఎక్కడెక్కడ మార్చాలో, చివరకు ఎక్కడ అపాలో కూడా నమ్మకంగా తెలిసి ఉండాలి!”

“తప్పకుండా!” అన్నాడు దూర్వాసుడు

“కథ ప్రారంభించటం కన్నా ఆపటం చాలా కష్టం. ఒకరిద్దరు మరీ చాతకాని వాళ్ళు నన్ను ‘ఏమండీ, కథ కథానాయకి గర్భం చాల్చిన చోట ఆపటం శ్రేష్టమా, కొడుకు పుట్టిన తరవాత అంతా సుఖంగా ఉన్నారని చెప్పేసి ఆపటం మంచిదా?’ అని అడిగారు. ‘అదంతా ఎందుకండీ? సినిమా మోస్తరుగా నాయకి నాయకులు ముద్దుపెట్టుకుంటూండగా “ఫేదాట్” వేసెయ్యండి!’ అని చెప్పాను.”

"మీ ఆలోచన చాలా బాగుంది!"

"ఏమాత్రం అనుభవం ఉన్నవాడికైనా తెలుస్తుందండీ! నూటికి తొంభై తొమ్మిది మంది కథ అయిపోవటం కనుక్కోగలరు. చూడండి! సినిమాలో ఇంకా గుడ్ నైట్ రాకమునుపే నేలలో వాళ్ళు కూడా ఎట్లా లేస్తారో!"

"అవును కానండి, నామటుకు నాకు సినిమా చూస్తుంటే అప్పుడే ఆయి పోయిందనిపిస్తుందండీ!"

"దాందేమిటిలెండి!"

"ఇంతకూ నేను కూడా కథలు రాయవచ్చు నంటారు!"

"అనుమానమేమిటి?... ఇంతదూరం వచ్చారు కనక, ఉత్త కబుర్లెందుకు? నేను జీవితంలో కథ లెట్లా ఇమిడి ఉండేదీ మీకు చూపిస్తాను. మీరు ఊరి కొడుతూ ఉండండి! కథ అయిపోగానే మీరిక ఊరి కొట్టరు! నేను చెప్పే కథ మీకు సమూహంగా కూడా పనికొస్తుంది!"

"చెప్పండి!" చెప్పండి!" అన్నాడు దూర్వాసుడు.

అతను చెప్పటం! ఇతను ఊరి కొట్టటం!

"శంకరమని నాలో చదువుకున్న వాడొక డున్నాడు. వాడూ దిట్టంగా దబ్బున్నవాడూ! వాడికి చదువెందుకు? ఉద్యోగా లెందుకు? స్కూలు ఫైనలులో చదువు చాలించాడు. అందుచేతనో, మరి ఇంట్లో అధికారం ఎక్కువ భాగం ఆడవాళ్ళ దవటంచేతనో వాడికి ఆడనాగరికత అబ్బింది. మన సంఘంలో ఆడనాగరికత ఒకటి మగనాగరికత ఒకటి తగలబడ్డయ్యేగా!

"కాలక్రమానా, కర్మవశానా వాడికి పెళ్ళికావటం, భార్య కాపరానికి రావటం జరిగినై."

"శంకరం, వెధవ, ప్రబంధాలైనా చదివిన పాపాన పోలేదు మరి. వాడికి శృంగారం తెలీదు సరేకదా, భార్యతో స్నేహంగా ఉండటం కూడా చాతకాదు. ఆ భార్య పక్కలో ఉన్నంతసేపూ ఏమో! ఆ తరువాత ఎన్నడూ ఎరగని వరాయి మనిషిని చూసిరట్టు చూసేవాడు. తన పెట్టెలు, బట్టలు, వస్తువులు - ఏమీ ఆవిణ్ణి ముట్టుకోనిచ్చేవాడు కాదు. ఆ అమ్మాయికి వీణ్ణి ఉడికించి కోపం తెప్పించటం సరదా. వీడిలో ఇటువంటి దౌర్భాగ్యపు గుణాలన్నీ గమనించి, అయిదు నిమిషాల కోసారి వాడి కిష్టంలేని పని చేస్తుండేది. పట్టవగలు వీడే పని మీదైనా పడక గదిలో అడుగుపెట్టాడా, తను కూడా లోపలికొచ్చి తలుపేసేది. అది వాడికి గిట్టదు. అందరూ చూస్తే ఏమనుకుంటారు?_"

మా దూర్వాసుడు నావంక తిరిగి "చూశావా? అదీ కారక్టరైజేషన్!

మొదటనే చెప్పారు, అతని నాగరికత ఆడవాళ్ళ నాగరికత అని!....కానివ్వండి" అన్నాడు.

'కాని అన్నిటికన్నా శంకరం వెధవ పెద్దలు ముట్టుకో నివ్వక పోవటం ఆ పిల్లకు చాలా అనుమానాస్పదంగా కనపడ్డది. ఎవరైనా ఆడవాళ్ళు వాడికి ఉత్తరాలు రాస్తున్నారేమోనన్న అనుమానం కూడా పోయినట్టు తెలుస్తుంది! ఇంకేముంది? నవ్వులు నువ్వులై నై. అదివరకు వాణ్ణి ఏడిపించటానికి పెద్దలు తెరిచిన మనిషి ఒకనాడు వాడులేకుండా చూసి, వాడు అన్నిటికన్న ప్రాణపదంగా కాపాడుతున్న పెద్ద తెరిచి సవరించింది. అందులో ఆ పిల్ల కేం దొరికిందను కున్నారు? ఒక చక్కని శ్రీ పొటో!

"ఇహ చెప్పేదేమిటి? ఆ అమ్మాయి కొక్కసారి కోపమూ ఏడుపూ కూడా వచ్చినై. ఆ పొటో చించేద్దా మనుకుంది కాని అది అకస్మాత్తుగా మొగుడి మొహం ముందు పెడితే ఆ మొహం ఎట్లా ఉంటుందో చూసి ఆనందించుదామని, ఆ పొటో తీసి జాగ్రత్తగా దాచిపెట్టింది. మళ్ళీ పెద్ద సర్ది మూసేసింది.

'ఇంకేం? ఆ రాత్రే పాశుపతాస్త్రం ప్రయోగించింది. ఆ పొటో చూసి ఊసరవిల్లల్లే రంగులు మారటం మొదలుపెట్టాడు శంకరం. దాంతో ఆ పిల్ల అనుమానం కాస్తా రూఢయింది. ఏడిచింది, తన్ను తాను తిట్టుకుంది, వాణ్ణి మాటలంది, ఎంత కంగారుపడాలో అంత కంగారుపడి. వాణ్ణి కూడా అంత కంగారుపెట్టింది. ఆ కంగారులో శంకరం కోప్పడటం కూడా మర్చిపోయినాడు.

'అది వాళ్ళిద్దరికీ ప్రథమ కలహం, ఇద్దరికీ మొత్తంమీద బాగా చెడ్డది. ఇప్పుడు శంకరం భార్యను తన పెద్ద సవరించినందుకు కోప్పడేం లాభం? ఆ పిల్ల అనవసరంగా వ్యధ పడుతున్నదని కూడా తెలుసు. కాని ఆ పొటో ఏమిటో, దానికి తనకూ ఏం సంబంధమో చెప్పటానికి ధైర్యం లేదు. ఆ కాస్త రహస్యం తెలిస్తే తనమీద భార్యకు జన్మలో మళ్ళీ గౌరవం రాదేమోనని భయం! అందువల్ల వాడు నోరు తెరవలేదు కొంతకాలం.

'ఇంతలో వాడికో మంచి ఆలోచన తట్టింది. వెంటనే వాడు పెళ్ళాం దగ్గరికి పోయి ఆ పొటో తన చెల్లెలి దన్నాడు. వాడికి చెల్లెలు లేదని పెళ్ళాం ఎరగదూ? కావలిస్తే పోలికలు చూసుకోమన్నాడు. ధైర్యంగా పోలికలైతే ఉన్నై!

'శంకరం పెళ్ళాం దిగ్భ్రమచెంది పోయిందంటే నమ్మండి! ఆ పిల్ల నేవిధంగా భావించటానికి పాలుపోలేదు. తను పొరపాటు పడ్డట్టు ఒప్పుకుని రాజీకొచ్చింది; కాని ఒక షరతు పెట్టింది. ఆ పొటో ఎవరిదో చెప్పమంది. ప్రాణం పోయినా చెప్పనన్నాడు శంకరం! మొద్దు!

"... 'ఈ సమయంలో, బాబూ, నేను వాడికొరకు వెళ్ళటం తటస్థించిందండి! నేను వాడితో రాకముందే 'ఏంరా శంకరం? మరి రేపు ఆనివర్సరీకి వేషం వేస్తావా? వెనకటి టపిక పోయిందా?' వెంటనే వాడిపెళ్ళాం 'ఏమండీ, మీరు అదవేషం వేస్తే నాకూడా చూపించరూ?' అంది ఆదుర్దాగా.

'ఊ!-ఊహూ! ఊ!' అన్నాడు దూర్వాసుడు.

గోపాలం నోట్లో సిగరెట్టు పెట్టుకుని స్వప్న కోసం చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

'కథ అయిపోయింది! మనం మెల్లిగా కొనరుకుందామా?' అన్నాను.

(ప్రథమ ముద్రణ : డిసెంబరు 1935, ఆంధ్రభూమి)

—:(0):—

"... 'ఈ సమయంలో, బాబూ, నేను వాడికొరకు వెళ్ళటం తటస్థించిందండి! నేను వాడితో రాకముందే 'ఏంరా శంకరం? మరి రేపు ఆనివర్సరీకి వేషం వేస్తావా? వెనకటి టపిక పోయిందా?' వెంటనే వాడిపెళ్ళాం 'ఏమండీ, మీరు అదవేషం వేస్తే నాకూడా చూపించరూ?' అంది ఆదుర్దాగా.

'ఊ!-ఊహూ! ఊ!' అన్నాడు దూర్వాసుడు.

గోపాలం నోట్లో సిగరెట్టు పెట్టుకుని స్వప్న కోసం చూడటం మొదలు పెట్టాడు.

'కథ అయిపోయింది! మనం మెల్లిగా కొసరుకుందామా?' అన్నాను.

(ప్రథమ ముద్రణ : డిసెంబరు 1935, ఆంధ్రభూమి)

—:(0):—